

dr hab. Tomasz Jędrzejko, prof UŚ
Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Janowice, data 15 września 2020 r.

**Ocena rozprawy doktorskiej,
Pana mgr Michała Obiedzińskiego
sporządzona w związku z przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne wszczętym uchwałą
numer Rady Wydziału Grafiki i Malarstwa z dnia 20 czerwca 2018
procedowanym przez
Akademię Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi**

Recenzja zgodna z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 poz. 261).

Temat rozprawy

Metropolis. System identyfikacji wizualnej nowej struktury komunikacyjnej na przykładzie miasta Kielce.

Promotor rozprawy

Prof. Piotr Karczewski

Podstawowe informacje na temat kandydata

Pan Michał Obiedziński jest absolwentem Liceum Plastycznego w Kielcach. W 1999 roku uzyskała także tytuł technika informatyki. W 2007 roku ukończył z wyróżnieniem Akademię Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi w której w 2015 roku rozpoczął Doktoranckie Studia Środowiskowe. Zgodnie z przedłożoną dokumentacją dorobku artystycznego, pan Michał Obiedziński wykazał udział w dwunastu wystawach zbiorowych, głównie środowiskowych. Znacząca jest obecność jego prac w Międzynarodowym Triennale Plakatu w Toyamie w Japonii w 2006 roku a także w VII Ogólnopolskim Konkursie Grafiki Projektowej w Katowicach, *Agrafa 2005*. Lista jest krótka, ale być może wpisana w etos artysty / projektanta potrzeba konfrontacji z innymi nie jest dla autora priorytetowa. Na uwagę

zasługuje jednak lista nagród i wyróżnień, które świadczą o pełnej zaangażowania postawie, zwłaszcza w okresie studiów. Wśród nich istotne moim zdaniem sukcesy w prestiżowym Konkursie im. Władysława Strzebińskiego w Łodzi a także wyróżnienie w 4. edycji konkursu na plakat Galerii AMS. Przedstawione w portfolio projekty, to w dużej mierze działania komercyjne, związane z obszarem projektowania identyfikacji wizualnej oraz wydawnictw. Ilość realizacji, jakość artystyczna i dobór środków wyrazu świadczy o dużym doświadczeniu zawodowym autora a także o jego zaangażowaniu w realizację powierzonych zadań.

TREŚĆ RECENZJI

Struktura części pisemnej. Praca składa się ze wstępu, wprowadzenia, części głównej, bibliografii oraz podsumowania i spisu ilustracji. Praca jest napisana w sposób logiczny a proporcje poszczególnych rozdziałów nie wzbudzają żadnych wątpliwości. Wysoko oceniam staranność edytorską. Kompozycja rozkładówek sprzyja właściwej prezentacji. Zaskoczył mnie jednak sposób oprawy, która w żaden sposób nie koresponduje z charakterem projektu a przyjęte rozwiązanie sprawia odbiorcy pewną trudność. Oprawa jest twarda, archaiczna a sposób klejenia zajmuje wiele miejsca. W takim przypadku szerokość marginesów wewnętrznych powinna być większa, aby elementy blisko krawędzi pozostały czytelne.

Tematyka dysertacji wpisuje się w obszar *eco designu*, globalnego trendu w projektowaniu, który zakłada dbałość o ekologię, zarówno na poziomie wyboru materiałów jak i rozwiązań systemowych. Autor obserwuje negatywne skutki nieustannego rozwoju gospodarczego. Zauważa, że poprawa sytuacji ekonomicznej wpływa na zwiększenie ilości samochodów a spośród wielu współczesnych problemów wybrał właśnie te, związane z transportem publicznym i temu poświęcił swoją pracę. Wybór tematu jest dla autora misją podjętą w trosce o wartości wizualne otoczenia ale także o zdrowie i jakość życia mieszkańców.

Pierwsza jej część ma charakter analityczno-badawczy i jest wprowadzeniem do opisu dzieła. Wstęp zawiera uzasadnienie podjęcia tematu oraz opis okoliczności powstania projektu. Poznajemy także historie komunikacji zbiorowej. W dalszej części autor analizuje wnikliwie rozwiązania komunikacyjne wybranych metropolii: Londynu, Nowego Jorku oraz Kurtyby. Wybór opisanych przykładów wydaje się w pełni uzasadniony. Potwierdzają one znaczenie świadomej i funkcjonalnej identyfikacji. Autor wyraża przekonanie, że poprawa jakości wizualnej może przekonać mieszkańców do korzystania z transportu publicznego.

Projekt Metropolis skierowany jest do miast średniej wielkości, takich jak Kielce. Analiza istniejących tam obecnie rozwiązań projektowych dla komunikacji miejskiej pozwoliła zauważyć wiele chaotycznych decyzji, brak spójności oraz zastosowania współczesnych technologii. Wnioski autora są logiczne, oparte na właściwej argumentacji i pozwalają precyzyjnie określić założenia projektu.

Druga część pracy pisemnej zawiera szczegółowy opis techniczny projektu. Jego zakres obejmuje logo, akcydensy, plakaty oraz elementy graficzne komunikacji przestrzennej. Autor prezentuje projekty zgodnie z chronologią powstania i czyni to poprawnie, choć zdarzają się błędy dotyczące określenia skali (koperta format DL, str. 60).

Praca artystyczna *Metropolis* dotyczy projektu identyfikacji wizualnej nowej struktury komunikacyjnej na przykładzie miasta Kielce. Nazwa jest inspirowana filmem Fritza'a Lang'a o tym samym tytule. W obrazie sprzed blisko 100 lat pan Michał Obiedziński zwraca uwagę na idealnie uporządkowaną strukturę miasta. Infrastruktura drogowa, mosty i estakady tworzą harmonijną i funkcjonalną sieć. Głównym założeniem projektu jest stworzenie czytelnego i skutecznego systemu, który będzie sprzyjał rozwojowi gospodarczemu miasta i służył jego mieszkańcom.

Znak graficzny systemu powstał w oparciu o literę „M” w formie majuskuły. Godło znaku składa się z trzech elementów, ułożonych na siatce linii diagonalnych pochylonych pod kątem 34 stopni. Występuje zawsze w połączeniu z nazwą *metropolis* pisanej minuskułą, dla której autor stosuje font Helvetica Bold Italic. Dynamika znaku nawiązuje wyraźnie do dynamiki miasta, układu ulic a także architektury. Jest zdecydowanym gestem wyrażonym językiem geometrii. Wzajemne przenikanie czarnych i białych płaszczyzn sprawia, że znak nie jest oczywisty a litera „M” nie narzuca się odbiorcy, lecz wyłania z bieli jakby była w ruchu. Forma znaku wymaga obserwacji a złożoność struktury określa jego charakter. Odnajduję w nim także pewien potencjał dzieła monumentalnego i możliwość realizacji formy przestrzennej. Wszystkie wymienione cechy świadczą o słuszności decyzji projektowych a znak wywołuje właściwe skojarzenia.

Znak podstawowy występuje zarówno w wersji pionowej jak i poziomej. Autor proponuje także dodatkowe warianty kompozycji z nazwą operatora. Konstrukcja znaku, obszar pola ochronnego a także parametry dla trzech profili kolorów opracowano zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami. Podstawowa wersja znaku występuje w kolorze granatowym na bieli. Liczne warianty kolorystyczne wynikają z ilości linii autobusowych na terenie miasta i porządkują planowane działania systemowe.

Piktogramy uzupełniają system znaków. Autor tworzy je w oparciu o siatkę, która wynika z analizy fontu Helvetica Regular. Stosuje właściwe proporcje, realizując konsekwentnie przyjęte założenia kompozycji. Tworzy zestaw kilkudziesięciu jednorodnych stylistycznie i czytelnych znaków. Dzieli je na grupy, które wynikają z rodzaju komunikatów: publiczne, koncesyjne, regulaminowe, proceduralne a także kierunkowe. Stanowią one potwierdzenie spójnej myśli projektowej autora.

Typografia projektu jest dopełnieniem spójnego systemu informacji. Występuję na autobusach, w autobusach, na przystankach i w punktach przesiadkowych. Typografia tworzy

regulaminy, wskazuje pasażerom kierunek, intensyfikuje znaczenie piktogramów. Określa także kształt i charakter serii druków akcydensowych. Autor opracował wizytówki, identyfikatory, papiery firmowe, teczki, torby na dokumenty, gadżety a także elementy marketingowe i reklamowe.

Plakaty powstały w oparciu o typografię oraz multiplikację piktogramów. Autor korzysta z palety własnych narzędzi poprawnie, choć w moim przekonaniu zbyt zachowawczo. Moją uwagę zwróciła jednak *seria alternatywna*, która powstała poza schematem projektowym. Odważne wielobarwne kompozycje są odważne i odnajduje w nich samego autora / projektanta. Komunikat jest wyraźny i czytelny a transparentność formy i przenikanie płaszczyzn sprzyjają wyrażeniu idei. Dostrzegam w tym zestawie egzemplifikacje wartości społecznych a także przestrzeń dla dalszego rozwoju projektu. Graficzne podsumowanie stanowi czytelny diagram sieci komunikacyjnej.

Wszystkie zastosowane działania projektowe są spójne z ideą dzieła i właściwe dla specyfiki tematu. Opis dzieła jest kompletny a wnioski prawdziwe. Jestem przekonany, że prospołeczna postawa autora miała znaczący wpływ na rozwój projektu oraz ostateczny kształt dzieła.

KONKLUZJA

Mając na uwadze wartość merytoryczną oraz wysoki poziom artystyczny przedstawionej do recenzji pracy doktorskiej Pana mgr Michała Obiedzińskiego stwierdzam, że przygotowane przez Doktoranta opracowanie jest oryginalnym rozwiązaniem tematu oraz spełnia wymogi ustawowe określone w *art. 13 Ustawy o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. (z późniejszymi zmianami)*.

W związku z powyższym wnioskuję do Szanownej Rady ds. stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi o przyznanie Panu mgr Michałowi Obiedzińskiemu stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki.

Odręczny podpis recenzenta

